

Lausunto

08.05.2026

Asia: VN/2160/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oppivelvollisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Kysymykset lausunnon antajille

Millaisia huomioita teillä on oppivelvollisuuslakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf tackar för möjligheten att ge sitt utlåtande gällande ändring av läropliktslagen och lagar som har samband med den. Vi understöder i huvudsak ändringsförslagen till läropliktslagen, och anser att de är nödvändiga i och med nya behov som framkommit i samband med den utvidgade läroplikten. Målsättningen att stärka utbudet på utbildningsvägar för läropliktiga är motiverad.

FSS stödjer förändringen med att läropliktiga i specifika situationer kan ta del av ungdomsverkstadsverksamhet i väntan på studieplats. De unga som av olika orsaker inte kan inleda studier i en traditionell utbildningsmiljö kan genom dessa få stöd, handledning och struktur. Samtidigt kan tidsgränsen på två månader inom ungdomsverkstadsverksamheten i specifika fall bli för kort för att säkerställa en smidig övergång till HUX och TELMA. Den ungas verkliga stödbehov måste få tid att utredas tillräckligt så att övergången från verkstadsverksamhet till vidare utbildning blir fungerande.

Vi understöder även preciseringarna kring avgiftsfrihet och inkvarteringsersättning. Att bedömningen gällande inkvarteringsersättning i fortsättningen tydligare utgår från den utbildning och examen som den läropliktiga verkligen avlägger är välkommet. Det är viktigt att en studerande inte anses ha tillgång till en lämplig utbildning enbart på den grunden att det finns någon form av yrkesutbildning nära hemorten, om den utbildningen som finns tillgänglig inte motsvarar den examen som den studerande har valt. Preciseringen stärker de läropliktigas möjlighet att söka sig till en utbildning som motsvarar deras intressen, förutsättningar och mål inför framtida yrken, även i de fall där den närmaste relevanta utbildningen är belägen långt ifrån hemorten. Detta är särskilt viktigt för svenskspråkiga studerande med tanke på det snäva och geografiskt utspridda utbildningsutbudet.

Millaisia huomioita teillä on tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettuun lakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

FSS understöder preciseringen i lagen om utbildning som handleder för examensutbildning. HUX-utbildningen har en central roll i övergången från den grundläggande utbildningen till andra stadiet, och det är positivt att lagen i och med förändringen tydligare beaktar utbildningens obligatoriska och valfria delar, samt den studerandes individuella val. Vi stödjer även principen om att läropliktiga sökande ska prioriteras vid antagningen till HUX-utbildningen, men hurdana konsekvenser detta kan ha för andra unga vuxna utan examen från andra stadiet behöver utredas.

Millaisia huomioita teillä on perusopetuslakiin, ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin ja lukiolakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

FSS stödjer preciseringarna i lagen om grundläggande utbildning, särskilt gällande avgiftsfriheten inom den grundläggande utbildningen för vuxna. Det är viktigt att de unga som till följd av exempelvis bristande språkkunskaper fullgör sin läroplikt inom vuxen grundläggande utbildning har rätt till avgiftsfri undervisning, läromedel, arbetsredskap och måltider i enlighet med lagen. Det bör även utredas huruvida kommunen vid behov skulle kunna anvisa en läropliktig studieplats inom vuxen grundläggande utbildning, för att stärka färdigheterna i sådana fall där den studerande inte ännu uppfyller målen för de färdigheter som andra stadiets eller HUX-utbildningen kräver. FSS stödjer även ändringarna i lagen om yrkesutbildning och gymnasielagen om att prioritera läropliktiga vid antagningen, men efterlyser en konsekvensbedömning gällande de icke-läropliktiga.

von Kraemer Melina
Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf

Blomfelt Simon
Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf